

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

As aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában, főbejárattól balra az udvarban. — Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 357.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 frt, 1/2 évre 6 frt, 1/4 évre 3 frt, 1 óra 1 frt. — Vidéken 1 évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr, 1 óra 1 frt 20 kr.

HIRDETÉSEK: 6-hasábos petit sor egyszer 10 kr, minden következőnél 8 kr. Bélyegdíj külön 30 kr. Nyilttér sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.)

Telefon-szám: 151.

A gazda helyzete.

Arad július 14.

(K.) Minden gazda szeme ott jár a mezőn, amelybe egy év fáradságát és áldozatát fektette. És minden figyelem oda fordul a gazdára, aki mindnyájunk anyagi viszonyait szabályozza. — A kereskedő könyvei, az iparos számlái és megrendelése, a társadalom jótékony és közművelődési intézetei, a lateinerek háztartásai, sőt a hatalmas állam adópénztárai is szoros összefüggésben állnak a gazda helyzetével, s a fölületes gondolkodó, amint egy tábla vetés mellett merengve végig sétál, észre se veszi, hogy az a buzatenger ott mellette hány egzisztenciát segíthet kikötőbe, vagy mennyi reményt temethet hullámai alá.

Mert talán semmi sem oly bizonytalan, mint a mezei gazda helyzete. Aki ma a legbiztosabb reményekkel tataroztatja hombarait, holnap arra virradhat, hogy mérges jégverés tönkre tette. Az időjárás, ez a kiszámíthatatlan, emberileg nem szabályozható, s a gazdaságban mégis legfontosabb tényező utolsó percig kétesekké teszi a viszonyokat, s folytonos remegésre, találgatásra kényszeríti a véges embereket, akik talán sehol sem érzik gyarlóságukat, tehetetlenségüket oly szembeszökően, mint e téren.

A bizonytalanság kapkodása és idegessége érzik a lapok gazdasági tudósításain, s a börze napi életén. Ma mindkét helyen rózsaszínben látnak mindent, holnap ugyanott a legsötétebb prognostikkal találkozunk. A helyzet e folytonos változása a legrosszabb hatással van

az üzleti életre, s a börzéken a hausse és baisse nem is napról-napra, hanem óráról-órára váltakoznak. És bár e hullámozás a legtöbbször krajczárookra szorítkozik, mégis ezerek és milliók forognak kockán minden változtatban. S mentől előbb haladunk az aratásban, annál idegesebbek vagyunk a mérlegelésben.

A sok ellentmondó tudósítás mellett is körülbelül konstatálhatunk annyit, hogy ideai termésünk, a közbejött abnormis időjárás dacára is meghaladja a múlt évit. S különösen az árpa és a rozs nagy szerepre lesz hivatva az ideai forgalomban. Buzánk is jó kilátásokkal kecsegtet, s a tengeri, ahol nem elkésve érte az eső, szintén bő aratást ígér.

De hát tegyük fel a legjobb esetet: hogy oly kitűnő aratásunk lesz mindentől, aminő emberemlékezet óta nem volt. Mit ér mindez a hatforintos buzáarak mellett? Ha még árjavulást remélhetnénk, ami azonban csaknem ki van zárva. Krajczárookra szorítkozó hullámások nem igen számítanak, nagyobb arányú emelkedés nincs kilátásban. A külföldi kimeríthetetlen területek versenye a közlekedési viszonyok fejlődésével mind nagyobb mérvet ölt, s így mezőgazdaságunktól hovatovább mind kevesebb eredményt várhatunk. S ha mit a természet megad, a rendes versenyen kívül, az ellajult spekuláció is hátrányosan ellensúlyozza. Ezért a gabonatözsde kinövéseinek sürgős lenyirbálása ép oly halaszthatatlan, mint a mily sürgősek a gabona szállításunk megkönnyítésére és gyorsítására vonatkozó intézkedések.

Ezek azonban mind csak palliativ sze-

rek, amik a bajt gyökerében nem gyógyítják. Mezőgazdaságunkat, a sokban megváltozott viszonyok következtében, alapos reformokkal oly mederbe kell terelnünk, amely a gazda helyzetét kedvezőbbé teszi. Nem oly osztályérdekeket szolgáló programra van itt szükség, aminőt egy reakciónban dolgozó politikai párt agrár-program hangzatos és csalóka címe alatt kiadott, hanem egy mindent felölelő igazán szabadelvű közgazdasági programra, amelynek keretében a mezőgazdaság jelenlegi bajai lehetőleg orvoslást nyerjenek. E program föllállítása még most, a választások előtt, — megvalósítása pedig a legközelebbi jövőben a szabadelvűpártra vár, amelynek odaadásától függ, hogy a már meg is kezdett választási küzdelmekben a közgazdasági tér ellenzéki kiaknázásának elejét vegye.

A hitelügy, tekintettel a személyes hitelre, s a kis gazdák érdekeire; a telepítés és bérletrendszer; a belterjesebb termelés föltételei, s az egyoldalú magtermelés kiterjesztése majorság, gyümölcs és állattenyésztésre; az Ausztriával való átlátforgalmi viszony rendezése, s ez által gazdáink érdekeinek az osztrák önkénykedés ellenében való biztosítása; a valuta rendezése, s a vám- és kereskedelmi szerződés megkötésénél gazdasági érdekeink szigorubb szem előtt tartása; a közigazgatás javítása, a mezei rendszet szigorítása, a cselédtörvény reformja, a szakoktatás fejlesztése, az adóreforma igazságos megoldása, a kataszter, telekkönyv és igazságszolgáltatás hiányainak pótlása, a gazdasági ipar fölkarolása, az állategészségügy gondosabb ápolása, s az állator-

Az „Aradi Közlöny” tárczája.

Czóbel Minka — Kempelen Farkas.

— Az „Aradi Közlöny” eredeti tárczája. —

Irta: Városi Malvin.

Mintha látnám, hogyan osoválják fejüket e ozim láttára és tisztán leolvasom arczukról a kérdést: Hogyan kerül e két név egymás mellé? Sietek tehát kijelenteni, hogy korántsem volt czóbelm gyűjtő fogalom alá vonni a két poetát, csak önkéntelen került tollam alá a két név mintegy kifejezésül azon varázsanak, mely egyidő óta igézetben tartja egész lelkemet.

Czóbel Minka és Kempelen Farkas semmiben sem hasonlítanak egymáshoz (a mint-hogy pregnáns egyenlőségüknel fogva egyáltalán semmiféle más poetához sem hasonlíthatók): a szín, a hang, az illat más képeket kelt az egyik lelkében és másilyeneket a másikéban; közös vonásuk mindössze csak abban nyilvánul, hogy hivatásból, ihletből, Isten kegyelméből való költő mind a kettő!

Távol legyen tőlem párhuzamot vonni poezisták között, hiszen merő képtelenség lenne egyenlő mértékkel mérni annyira eltérő individualitásokat, csupán csak azon hatásról akarok számot adni, mely — a két poeta utolsó füzetait egy napon kapván olvasás végett — hatalmába kerített, s a mint a két könyv

lapjait forgatom, bűvös káprázat játéka gyanánt tűnteti előm „A virradat daltái” alá a Czóbel Minka-, a „Költő emlénye” füzetére a Kempelen nevé. Ebben egy csupa-sziv ember bájos verseiben a mi hangulataink, örömeink, bűnk, lelkesedésünk megnyilatkozását látom, amott egy nő művében a férfui öserő, a szellemóriás osodlatos ereje ejt kábulatba. Chaotikus sávarban osengenek bonganak verseik fülemben, visiókat támasztva bennem s vonzzák — ragadják valómat maguk felé. Hogy meneküljek e chaosból, találmomra főlveszem az egyik kötetet és elzárkozom vele, hogy teljesen annak a befolyását boncoljam, élvezzem. Czóbel Minka köteté volt — képzelhetik minő hatalmas, megrázó erővel hatott reám!

Sűrű homály fog körül: a sötétség, a lég soha nem látott árnyakkal telik meg, melyek szédületes, örült táncban forognak, keringenek körülöttem; beszédjük oly ismerős és mégis, mintha hangjuk egy más világból jönné; most fehér köd borul reájuk, de ez a fehérség tarka színekben játszik; végül fosillogó ragyogás vonja be az összeséget, melynek aranyos derűje belopódzik az én szívembe is: dereng, virrad. Hányatott keblem, melynek hurjain gigási erővel játszott egy művészi kéz, megnyugszik, lecsendesül; édes biztató sugár szegődik vezérlő társamul: a remény, és visszaköltözik szívembe a buzgó áhitat, melyet gyerekkorom óta oly fájdalmasan nél-

külöztem. Ime röviden összbenyomásom a versekről, melyek valóban a virradatnak a daltái a szó szoros értelmében. De ki tudná elemezni azt az elementáris erőt, mely a könyv minden egyes lapján nyilvánul, ki tudná sorra elszámolni a kompozíció, az eszmei tartalom, a forma tökéletességét? Az az éles szem, a mely ott is lát, a hol mi gyatra, gyarló emberek semmit se veszünk észre; az a merész phantasia, mely jós lelke látomásaival benépesíti az űrt; a teremő képesség, mely a semmiből nagy dolgot képes építeni: azt hiszem, ezek a tulajdonok tették népszerűvé a külföldön Czóbel Minka nevét és gerjesztették bámulatra iránta a francziákat, a kik Petőfi, Arany és Jókai után talán őt ismerik legjobban!

A kötetet a „Hajnalba” című költemény vezeti be: a hajnalosillag feltűnése jelszi a közeledő virradatot, és bátorít a küzelemre és biztat a jóra.

Esután következik az első szakasz, mely az „Incantatiók” gyűjtőnévét viseli. En azonban a ki a könyvet sokszor véges-végig olvastam, és betéve tudom a költemények legnagyobb részét, úgy találom, hogy rám nézve mind-mind incantatiók voltak és megvagyok igézve teljesen. E szakasz verseinek címe

* Gróf Polignac Melchior „Magyaros” (Calman Levy Paris) cz.mű könyvében fele részben Czóbel Minkával foglalkozik.

vosok államosítása: ime csak egy lélekzetvételre is az oly teendők egész sora, a melyek hivatalosan vannak a gabonaárak hanyatlásával járó hátrányok ellensúlyozására, s gazdáink helyzetének jelentékeny javítására. Már pedig a termelési ágaink közt levő összefüggés az ezek és minden egyes ember közt fönnálló sokszoros kapcsolat következtében, a gazda helyzetének javulása egész anyagi életünk föllendülését jelenti.

A mezőgazdasági viszonyok javítására még a nagy iparos államok is kiváló gondot fordítanak; Franciaország kormányelnöke csak a napokban fejtette ki erre vonatkozó programját a mezőgazdák előtt. Annál nagyobb figyelmet érdemelnek e viszonyok nálunk, miután hazánk első sorban agrikultur állam. S arra is mutat minden jel, hogy közéletünk egész vonalán a közgazdasági kérdések nyomulnak előtérbe. Ep azért a szabad-elpártnak kötelessége, hogy egy általános programmal a vezetést kezébe vegye, s az osztályérdekekre támaszkodó ferde agitációkat csirájukban elfojtsa.

Választási mozgalmak. A pártok kezdenek mozgolódni a jövő választásoknak az a bizonyos előrevetett árnyéka hovatovább nagyobb lesz. — Duna-Vecsen vasárnap délután függetlenségi népgyűlés volt, melyen Kossuth Ferenc volt az ünnepi szónok, a kinek ajánlatára a választók Benyovszky Sándor grófot jelölték, ki a jelölést el is fogadta. — Balaton-Lőllén a keszthelyi kerület küldöttsége kereste föl Hentaller Lajost, hogy fogadja el a jelölést, a mit ez el is fogadott. — Bács-Bodrog vármegye osaknem valamennyi választókerületében volt vasárnap értekezés. A különböző értekezleteken a következő megállapodások történtek a jelöltekre nézve: A rigyicai kerületben Latynovics Imre ellen a nemzeti pártiak Paul Kálmánt jelölték, a patini kerületben pedig dr. Domosztovics Vilmost. A bacsalmási kerületben Olay Lajost, az ókanizsai kerületben pedig Tompa Antalt jelölték. Ellenben Zomborban Drakulics Péter ellen Pártos Béla ügyvédet jelölték. — A néppárt is tartott vasárnap két helyen gyűlést. Tapolczán ifj. Zichy János gróf volt az elnök s vele 42 pap volt a vezérkari tribünön. Kivüle még beszéltek Bakonyi Elek budapesti ügyvéd és Kálmán Kálmán sóskuti plébános. A gyűlés éppen nem volt leikes letolyású, a mi nem is csoda, mert előtte való nap 64 ház égett le Tapolczán. — Hódásághon Zichy Aladár gr. elnöklése alatt tartottak néppárti gyűlést és

itt Zelenyák János képviselő, Marsovszky Endre és Naumayer Dezső segédkeztek. Az összegyűlt nép más vasárnapi mulatság hiányában meghallgatta őket, aztán szétszórult.

Román panama. Egy idő óta a román liberálisok táborában feltűnő módon észlelhető a szétmállási processzus. A községi és kerületi közigazgatási hivatalokban napról napra tedeznek fel kisebb-nagyobb sikkasztásokat. Bizonyos oldalról szeretik ugyan ezeket eltussolni, azonban az ellenzéki lapok sürgetésére a hatóságok kénytelenek a vizsgálatot megindítani. Az eddig kiderített sikkasztások másfél millió frankra rugnak, a mi a kormányra nézve annál kellemetlenebb, mivel a párt leghívebb emberei vannak kompromittálva. Ezek a visszaélések voltak azok, a melyek a liberális pártot és Bratiano 1888-ban megbuktatták, eme visszaéléseknek akarta eljéjét venni Flevea, akinek törekvése azonban hajótörést szenvedett.

A hadsereg új szolgálati rendje.

A közös hadsereg és a honvédség legfontosabb szolgálati könyve, a legfelsőbb hadur által szentesített szolgálati szabályzat. Ennek czikkelyeire vannak a véderő többi összes utasításai és szabályzatai fektetve, ezen alapszik a katonai büntető törvénykönyv. A szolgálati szabályzat szabja meg az egyeseknek és az egésznek a hadseregben és a békében való működését, egyezőval a Szolgálati szabályzat a hadsereg katekizmusa.

Igen fontos eseményszámba megy tehát az, hogy a szolgálati szabályzatot újonnan átdolgozzák és a király által szentesítve már legközelebb életbe léptetik.

Egyelőre a szolgálati szabályzat II-ik részét adják ki. Ez a rész a meneteket, táborozás alatti szolgálati rendet írja elő, továbbá a hadjáratban való működést és csapatok által betartandó formákat szabja meg és így alapja a hadsereg taktikájának.

A szolgálati szabályzat II. részének legutóbbi kiadása 1887-ben jelent meg. Azóta monachiánk nem viselt háborút, az egész művelt világban sehol sem történt a hadászatra nézve fontos mozzanat, melyből hadseregünk részére fontos tapasztalásokat lehetett volna meríteni. A szolgálati szabályzat új kiadásában foglalt újítások tehát csak a békében tartott gyakorlatok alkalmával szerzett tapasztalásokon alapulnak.

Az új szabályzatban igen sok újítást találunk. Így a kerékpárosok alkalmazása, mely a régi kiadásban nem volt meg, most elő van írva; még pedig a járó őrkészlet, tudósító- és kém szolgálatra lovaság hiányában oldalvédőkül és küldönc szolgálatra is használhatók. Továbbá, mint szállás csinálók — ha lehet —

szintén kerékpárosok alkalmazandók és küldendők előre.

A léghejő használata szintén új és különösen városstromoknál, az ostromoltak részéről megfigyelésre, más különben jelzésre használandó.

Az egész szabályzat azonban főszólyt vet az ember anyag kímélésére. Így például gyalog csapatok, mint oldalvédek csak a legkivételesebb esetekben alkalmazandók, egyáltalában a gyalogság kémiszolgálatra is csak úgy használható, ha lovaság nem állana a parancsnok rendelkezésére, vagy pedig ha a terep megkívánná és lehetetlenné tenné más fegyvernem használhatóságát.

Erdekes újítás, mely szintén könnyíti a csapatok terhen, hogy a tábori őrség (feldwache) ezután nem a sorban, hanem együtt marad. Az őrszemek, ha az őrparancsnok megengedi, leülhetnek és dohányozhatnak. A fő őrségparancsnok (Hauptposten kommandant) pedig még több könnyítést is megengedhet.

A függelék a kiténtetéseket tárgyalja és szintén több újítást tartalmaz.

A 399. pont a kiténtetéseket a legfontosabb eszköznek mondja a friss harcosi kedv élesztésére, föntartására és megjutalmazására, de egyenlő mértékkel kell mérni mindenkinek.

A 405. pont elrendeli, hogy ha a hadsereg egy tagját valamelyik város díszpolgárrá választja, mielőtt az illető elfogadná a kiténtetést, ő felsége beleegyezését kell kikérnie.

A 406-ik pont azt a már ismeretes újítást tartalmazza, hogy nem csak ama tisztek emelendők saját kérelmükre nemesi rangra, kik harmincz évig szolgáltak és egy hadjáratban részt vettek, hanem azok is, kik hadjáratban nem voltak, de negyven évig szolgáltak.

E pontban új az is, hogy a tisztek állampolgári minőség szerint magyar vagy osztrák nemességet kapnak.

Az új gyakorlati szabályzat már legközelebb életbe lép.

Megyei és városi közügyek.

Aradvármegye közgyűlése.

— Saját tudósítónktól. —

Alig több, mint két óra alatt esett túl tegnap Aradmegye törvényhatósági bizottsága nyári közgyűlésének száz és harmincz pontot számláló tárgysorozatán, a mi tekintve, hogy imitt-amott felszólalások is vegyültek a tanácskozás egyhangúságába, osakugyan nem mindennapi eset a megyegyűlések történetében.

A gyűlés külső képe is mutatta, hogy most az egyszer kevésbé érdekes dolgok foglalkoznak itt szőnyegre kerülni, mert a ritkas sorok-

egyenként a következők: I. Fehér virágokhoz. II. Az anyaföldhöz III. Sugarakhoz. Napkeletkor. Tavasz ébredése. Este felé. Erdei predikáció. A sphinx hymnusa. Félelem. Honvágy. Felicitás. Viharban. Alaphang. Zárda-kertből. Távolból. Erdős partból. A lázadó. Egy-egy műtremek mindenik. Mutatóul álljon itt az első és utolsó:

Fehér virágokhoz.

Hogy tiszta legyen a szűz-lelkek álma,
Mint csillogó, ezüstös leveled,
Szép lilom, — hogy kelyhedhez hasonló
Légyen, a megtisztult nagy szeretet,
Oh fehér lilom,
A szűz-leányok álmát
Orizd meg, szép fehér virág!

Hogy élvezze balandó földi ember
Az égi boldogságnak mámorát,
Hogy tavasz-ittas, örömteljes szívét
Fehér jászmin illatja fogja át,
Oh fehér jászmin,
A boldogoknak álmát
Orizd meg, szép fehér virág!

Hogy a kenyérhószó nyár bő áldása
Terjedjen el anyaföldünk felett
Hogy égből szálljon rá gyöngéden, lágyan
Mint fehér hulló virág-leveled.
Oh fehér ákác,
A munkás népek álmát
Orizd meg, szép fehér virág!

Hogy a nagy ég kegyelmesen könnyítsen
Hágykodó, megtört szívek kínjain,
Szállj el hozzájuk illatod lehelével
Balzsamos gyógyfű, fehér rosmarin,
Oh fehér rosmarin,
A szenvedőknek álmát
Orizd meg, szép fehér virág.

Hogy egymástól a sors el ne szakítsa
A tisztán érző, forró szíveket,
Orkődj felettünk, hiszen te magad vagy
A titokteljes, bűvös szeretet,
Oh fehér róza,
Szerető szívek álmát,
Orizd meg, szép fehér virág!

És hogy ha eltűnik szemünk elől már
Az egész lázas, fényes nagy világ,
Orizd sirunk csendes hívós nyugalalmát,
Érintetlen bűbajos hóvirág,
Oh fehér hóvirág,
A halottaknak álmát
Orizd meg, szép fehér virág!

A lázadó.

Ember szava:
„Mért ébresztél fel kinos öntudatra?
Ha tőlünk azt csak ismét elveszed.
Teremtő gunyban rettentő játékot
Élet-halállal, mért játssz nekem?
Hosszu, rejtjelmes, nagy küzdelmek árán,
Tudtunkra, oh mért jutott az „En“?”

Ha csak széttépett rongy, vad forgatagban
Egy buborék, egy semmi az egyén!

Az élet szörnyű pusztulását látni
Mért nyitád fel a balandó szemet?”

Isten szava:
„Szegény vándor — hát nem tanulsz remélni?
Hisz én vagyok az örök szeretet!”

Mennyit lehetne írni a költeményekről egyenként! Az anyaföldhöz intézett ima a sugarakkal folytatott titokzatos beszéd tisztán valóvá teszi nekünk, hogy szelleme a jó anyafölddel, a hold-, gyertyaláng-, villámfény-, csillag-, lidérozttűz-, napvilág- és Szentlélek fényességével rokon. A „Napkeletkor”-ban azon tűnődik, mennyi édes „jelen” lett a múlté; tűnődésait így végzi:

„Földi kéz nem szöv, földi szem nem látja,
De folyton növekszik fényeskedő lángja
As édes, vágytalan, örök boldogságnak.
„Csak a csillag után!” oszlanak az árnyak.

Mily édes harmóniában olvad egybe a „Tavasz ébredése”-ben a boldogtalan népség zajtó zugása a „boldog erdő-zugással”!

Mennyi melancholia szól az „Este felé”-ből midőn az alkony mérsékeltébb vágyait és „forróbb reményeit” állítja szembe a „bodító illattal” teli „friss hajnal”-l!

Midőn az „Erdei predikáció” örökszép

ban szétszort bizottsági tagok inkább maguk között diskuráltak, semhogy Sikula, Gurba, Valamare és más ehhez hasonló nevű községek megyegyűlés elé vitt bajai iránt érdeklődtek volna.

Vita ugyszólván nem is volt. Nagy ritkán akadt csak egy-egy bizottsági tag, kinek észrevételei voltak egyik, vagy másik tárgyhoz, de ezek is mind a hányan olyan rövidesen végeztek és olyan engedékeny kedvükben voltak, hogy csupa gyönyörűség volt velük tárgyalni.

Az aradi közközház kibővítési terveit magáévá tette a közgyűlés és felhatalmazta az alispánt, hogy e célra egy 80—90 ezer forintnyi kölcsönt igyekezzék kedvező feltételek mellett szerezni s eljárása eredményéről az októberi közgyűlésen számoljon be. Ez volt a tegnapi gyűlés legnagyobb és talán egyedüli számot tevő eseménye.

A gyűlés lefolyásáról különben az alábbiakban számolunk be.

Fábián László főispán elnöklése alatt jelen voltak a közgyűlésen: Szathmáry Gyula alispán, Vásárhelyi Béla, Bohus István báró, Wittmann János, Vásárhelyi László, Soly mossy Lajos báró, Barkassy Kálmán kir. tanácsos, Königsberg Fiedl gróf, Beles Vazul, Bohus László báró, Parecz György, Bohus Lajos báró, Szacsavay Béla, Bánhidly Antal báró, Mattavovszky Nándor dr. Szentpétery Antal, Kincz János, Dániel László, Konop Kálmán, Uirich Antal, Baczó Frigyes, Csukay Sándor, Péczely Elek, Mouti Alajos, Páris Gábor, Csukay Gyula, Ortutay Gyula, Senk Ferencz járási főszolgabírók, a központi tisztviselők teljes számban és még vagy 20—30 bizottsági tag.

A közgyűlés megnyitása után Fábián László főispán meleg részvétellel emlékezett meg Károly Lajos főherceg őfenségének elhunytáról s indítványozta, hogy a közgyűlés felirattal fejezze ki a királyi családot ért gyászeset felett érzett, igaz részvétét. A törvényhatósági bizottság egyhangú helyesléssel hozzájárult az elnöki indítványhoz.

Némi meglepetést keltett az ezután következő tárgyak között a vallás- és közoktatásügyi miniszternek egy leirata, melyben tudatja, hogy a Schvenger Lajos I. gymn. osztályu tanuló részére az áprilisi közgyűlésen engedélyezett Bibis-alapítványi ösztöndíjat — miután az a rokonokat és bolgárokat illeti — maga részéről nem engedélyezi. A közgyűlés újból fel fog irni a miniszternek figyelmébe ajánlva a megye fő-

számvevőjének igen szorgalmas és az ösztöndíjra más különben is érdemes fiát.

A román-világosi, szabadhelyi, soborsini és ottlakai törvényhatósági bizottsági tagválasztások igazolásáról szóló jelentést észrevétel nélkül tudomásul vették.

A Komáromban emelkedő Klappasóbor költségeire 50 frtot szavazott meg a közgyűlés.

A szeptember havában Budapesten tartandó közegészségügyi kongresszusra a vármegye főorvosát, Issékut Károly drt. küldték ki.

Hozzászólás nélkül elfogadta ezután a gyűlés Torda-Aranyosmegyének a földadó leszállítása ügyében megküldött feliratát s elhatározta, hogy hasonló szellemben maga is felír a kormányhoz.

Rózsá Endre volt megyei irnok nyugdíjazási kérvénye került ekkor tárgyalásra. Az állandó választmány javaslatára a közgyűlés 15 évi szolgálat után évi 300 frt nyugdíj engedélyezett kiérdemesült irnokának.

Sikula község tenyészállat vásárlási ügyénél Vásárhelyi László emel szót és kéri az alispántól, vajjon gondoskodva van-e arról, hogy a vérkeverés hátrányos következményeinek elhárítása szempontjából külön tervezetben legyen megszabva, mely községek tenyészthetnek magyar- és melyek nyugati fajú marhákat? Helytelennek tartja, hogy némely csordába mindkét fajú bika kijár.

Szathmáry Gyula alispán válasza után az állandó választmány javaslatát elfogadja a közgyűlés és utasítja az alispánt, hogy a Vásárhelyi László felszólalásában foglaltakra legyen figyelemmel.

A kórház építési ügye került ezután sorra. Szathmáry Gyula alispán kimerítő ismertetése után a közgyűlés egyhangulag magáévá tette az építés tervét s egyebekben is változtatlanul elfogadta az állandó választmány javaslatát. Elénkebb eszmecserét ezután még csak Odvos községnek a berzovai körjegyzőségéből a solymosi leendő áthelyezése provokált. Hosszabb vita után, melyben részt vettek Konop Kálmán, Kincz János, Vásárhelyi Béla, Bohus István báró, Csukay Sándor és az alispán a közgyűlés Odvos községnek tervezett átcsoatlásához hozsájárt.

A kurtusi 3-ik irnoki állás rendszerezésénél Pintér Tivadar szólalt fel, kérve a közgyűlést, hogy a nagy közterhekre való tekintettel az állás szervezését ne engedélyezze.

Az alispán válasza után azonban a közgyűlés megadta az engedélyt a harmadik irnoki állás rendszerezésére.

Minekutánna a jegyzőkönyvhiteltesítő közgyűlés hatánapját péntekre tűzték ki, a közgyűlés kevéssel 11 óra után véget ér.

Nagy-Enyed tiltakozása.

— A kitagadott püspök. —

Nagy-Enyed, július 12.

Nagy-Enyed a mióta Koleszvárt az egyházkerületi gyűlés kimondotta, hogy a Bethlen-kollégiumban a theologiai fakultást rendre megszüntetik, viztükörhöz hasonlít azon pillanatban, mikor követ dobtak belé. A bedobott kő helyén felcsap a hullám, forr, sűstörög a víz, nagy hullámgyűrűket vet, melyek azonban hova-tovább mindinkább elsimulnak... Remélhetőleg így fognak elsimulni azon hullámok is, melyeket Nagy-Enyeden a theologia kérdése idézett elő, mely kérdésnek legutóbbi végleges megoldása természetesen izgalomban tartja még a lelkeket és csodálatos is lenne, hogy egy évtizedek óta folyó harc ilyen eldöntése hidegen hagyná azokat, kik azt Nagy-Enyed részéről és Nagy-Enyed szempontjából vívták.

Ilyen hullámverés volt azon népgyűlés is, melyet a hó 12-ére vasárnapra, a Nagy-Enyeden tartorkodó Kovács Albert és Kovács Gyula kezdeményezésére a vezérő elemek hívtak egybe és mely a déli órákban a sétatéren tartatott meg lobogók alatt és a tűzoltó zenekar hangjai mellett, nagy számmal megjelent közönség jelenlétében és ennek zúgó éljenzései közepette.

Az ismeretes kolozsvári határozat ellen tiltakozó népgyűlésen Török Dániel városi tanácsos elnökelt, a jegyzői tisztet pedig dr. Gyarmathy Ernő közigyűző helyettes viselte.

A vármegyével, — Nagy-Enyed várossal és a Bethlen főtanoda előjáróságával közlendő viharos helyesléssel fogadott határozati javaslatot, — melyet a szűkebb körű intéző bizottság szerkesztett — dr. Gyarmathy Ernő jegyző olvasta fel és az lényegében a következőket tartalmazza:

Fejezze ki a népgyűlés legmélyebb sajnálatát és fájdalmát az egyházkerületi közgyűlés azon határozata felett, melyel a nagyenyedi theologia megszüntetését mondotta ki.

Kérje föl a várost, vármegyét és Bethlen főtanodát, hogy az ügyet tegye magáévá, a további actiót vegye kezébe és a mint a theologusok nem egyszer megmentették őket, — mentesék meg ők most a theológiát.

A határozati javaslat 3. pontját szó szerint adjuk; ime:

„A főtisztelendő püspök urnak azon kijelentésével szemben, hogy ő is Nagy-

sorait vésem emlékembe, önkénytelenül a költő alakja lebeg lelki szemem előtt; úgy képzelem, hogy ő maga az emberek által meg nem értett szent alak, a ki a megváltó Szentlélek sugallta „csillagó, búvó-bájós” szavával az erdő madaraira hinti a nagy égi szeretet tiszta fényét.

Hogyan cseng ajkáról „A sphinx hymnus”-a!

Mint lágyul el borongó mélabuvá a „Félelem”-ben az aggodalom szereteteiért, kiket attól félt, hogy megtöri őket a „lázás életharoz”! Mily szelid, tiszta vágyódás érzik ki honvágyából! A „Felicítás”-ban majdnem beleszédül a nagy boldogságba, a „Vihar”-ban a tomboló vész — és éj sötétjében az égen a „legelső csillagot keresi. Az „Alaphang”-ból erős bizalom és tularadó szeretet szól hozzánk, „A zárda kertből” pedig plasztikusan domborítja ki az élet megdermedését, az árnyak szűrülését: a zárdában. A „Távolból”-ban egy csodálatos tavaszról álmodik, melynek virága a „tiszta szeretet”; ezt keresi a fényes égbolt valamelyik csillagán, míg az „Erdős partról” egy kedves kis hangulat.

A második ciklus címe: „A szerelem evolúciójához” Ea a következő verseket foglalja magában: I. Királyi nász. II. Saisi kép. III. Ádám és Éva. IV. Megbánás. V. A másikért. VI. Báthory Erzsébet. Ez utóbbi három incarnatióból áll. Első incarnatio: Az asszony. Második incarnatio: Az apáca. Harmadik incarnatio: A lilium.

Méregem, fontolgatom a hatást, melyeket a költemények bennem támasztottak és sehogysem tudom eldönteni, melyik szebb, melyik igazabb. Legmélyebb benyomást talán mégis a „Másikért” gyakorolt rám. Ime:

A másikért.

(A szerelem evolúciójához.)

Egész álló reggel
Csak az Istent kérte:
„Messe van; messze van!
Mit rehetek érte?

Az én drága fiam,
Idegen országba,
Veszélyes utakon,
Egyedül, magába!

Hátba beteg? hátba
Környezi a bánat?
Hátba most szívében
Keserűség támad?

Vágyodnék egy hangra
Egy szelid jó szóra,
Hiába, nem akad
Há vigasztalóra!

Feláll most az asszony,
Tördeli a kezét,
Ajakán elapad
A magányos beszéd.

Nem tudja, mit tegyen
Elárvult szívével,
Türelmetlen lázas
Forró szerelmével.

Kínés, — lám egy vándor
Megy az ablak alatt,
Elhevült, eltikkadt,
Csak fáradtan halad.

Megy az asszony gyorsan,
Hús italt viss néki,
„Honnan jön, merre megy?”
Nagy szívesen kérdi.

„Köszönöm”... A vándor —
Elhaladt már régen,
Kisebbség alakja
Ott az út mentében.

Hosszan néz az asszony
Vágyódva utána —
Mintha csak ott járna
A fia nyomába.

Mintha a távolból
Egy ősmert hang szólna,
Mintha csak egy percze
Fiát látta volna.

A harmadik rész versei „Napfoltok” neve alatt foglalva egybe: tizenöt csoda szép verse.

Enyed városának szülöttje és hogy e városnak és a Bethlen kollegiumnak javát a legnagyobb mértékben szívén viseli — ezen nyilatkozatával szemben álló működése folytán a legmélyebb sajnálatnak adunk kifejezést a felett, hogy városunknak ilyen, a Bethlen kollegium alapító levelét és szerzett jogait megtagadó fia született és kijelentjük, hogy a püspök urnak városunk és a Bethlen főiskolával szemben már két évtizedet meghaladólag, hol elburkoltan, hol nyíltan tanúsított ellenséges magatartása jogot ad nekünk is arra, hogy őt városunk igaz fiai közé többé ne számítsuk és ezért őt a város szülöttjének nem tekintjük!

A S z á s z Domokos püspök ellen irányuló határozat erőszakos haragjával sem változtat ugyan a helyzeten, a nagyenyedi teológia feloszlik és ez után már csak Kolossvárt fogják az erdélyi református egyházak számára a lelkészeket képezni, de azért ezt engedték volna el legkevésbé az enyediak. Ebben volt legkönyebb dolga K o v á c s Albertnek, a ki a mozgalmat vezette, azt mondják a csipős nyelvűek nem épen minden tekintet nélkül a közeli országgyűlési képviselőválasztásokra. De ugyan ezek a csipős nyelvűek azt is mondják, hogy Nagy-Enyeden sem Kovácsnak sem más nemzeti pártinak nem nyílik mandátum.

Meggyilkolt gróf

Arad, július 14.

Táviratban közöltük már S z t á r a y István gróf, a nagybereznai kerület országgyűlési képviselőjének meggyilkolását. A szenzációs orgyilkos-égről most a következő részleteket közölhetjük olvasóinkkal.

Sztáray István gróf nagynénjének, öz. Sztáray Antalné grófnének látogatásán volt Nagy-Mihályban, a hová július 12-én érkezett meg. A délutánt a grófnéval töltötte, megnézte a gazdaságot és este vacsora után az emeletes kastély földszinti lakosztályába ment, a hol állandóan berendezett lakása volt. Sztáray István hálószobájába vonult és lefeküdt.

A Sztáray kastély közvetlenül a Laboroz folyó partján van, északi homlokzatával egészen rátámaszkodik a Laboroz meredek partjára; a kastély déli, nyugati és keleti homlokzatát nagy angol park veszi körül, a melyben, különösen a nyugati és keleti oldalán éjnek idején nincs senki. A déli oldalról van a kastélyhoz az utcáról való bejárat, itt vannak az uralági irodák és tovább az utca mellett részen a cselédségi lakások. A kastélyt erős, magas rács veszi körül, a melynek déli oldalán van a kastély udvarára vezető nagy vasrácsos kapu, a melynél éjjel-nappal őrk áll. Ez őrkön

kívül a kastély parkjában más élő lény nincs, csak néhány hatalmas új-fundlandi kutyát tartanak az udvarban és a parkban.

A gyilkos a sekély Laborozon gázolhatott át és így juthatott be éjjel a parkba, a melynek dus bokrai között könnyen találhatott kényelmes búvóhelyet. A gróf hálószobája a kastély déli oldalán van. A gyilkos a kastély hatalmas ablakain át a pirkadó hajnal világosságánál láthatta és vehette észbe az alvót. És jól észlelte, mert a gróf meghalt.

A lövés saja fölverte a kastély cselédségét, de mire megtudhatták, hogy mi történt és üldözöbe vehették volna az orgyilkost, a gonosztevő kényelmesen megszökhett. Özvegy Sztáray Antalné grófné lakosztálya az emeleten van, mélyen bent a kastélyban, hozzá a lövés visszhangzó dördülése nem hatott el. Mikor a grófnénak bejelentették Sztáray István gróf meggyilkolását, a grófné a hír rémületes hatását tette. Sokáig nem tudott magához térni a grófnak, örökösének ily borzasztó halála miatt.

A gyilkosság híre a villám gyorsaságával terjedt el a kis mezővárosban. Baján Imre uradalmi igazgató, a ki közel lakik a kastélyhoz és azonnal értesült a katasztrófáról, sürgősen küldött orvosokért. A megjelent orvosok azonban már nem segíthettek rajta, legfőkébb csak azzal a kérdéssel foglalkozhattak, mely időpontban történhetett a katasztrófa. A városi rendőrség és csendőrség szintén azonnal megjelent a helyszínen a hozzá fogott a nyomozáshoz. Eddig azonban a nyomozás pozitív eredményre nem vezetett.

Annai bizonyosnak látszik, hogy a gróf bosszu áldozata, mert ez rövid két év alatt már a második merénylet a gróf élete ellen. Két évvel ezelőtt a sztárai kastélyban akarta valaki a gróft szintén éjjel alvás közben megölni. Egy dinamit patron dobta be hálószobájába, ez föl is robbant, de kárt csak a butorban ejtett, a grófnak semmi baja sem történt. A merénylő akkor is elmenekült, a szigorú vizsgálat sem tudta kinyomozni.

Azt azonban nem tudják megtejtetni, hogy ki lehetett a grófnak oly halálos ellensége, hogy most másodszor is életére tört és ezuttal eredménytelenül. A gróf tanulmányai befejezése után külföldre, majd Bukarestbe és Szófiába ment alkonizni, keveset volt otthon, akkor sem elegyedett be sem az uradalom gazdasági dolgaiba, sem a politikai vagy társadalmi életbe, ezen kívül igen jó lelkű ember volt, aki tudva soha senkinek sem ártott. Ezelőtt a parasztokkal volt valami birtokpöre, amelyben ő volt a nyertes fél. — Ugy lehet, hogy a pörvesztes parasztok egyike volt a két év előtti s a mostani merénylő.

A reggeli órákban megjelent a kastélyban a járáshírségi vizsgálóbíró, a főszolgabíró s nagy energiával megindították a nyomozást, eddigi hír szerint azonban eredménytelenül. A kihallgatott cselédség és a kastélybeli személyzet eddig semmi olyan adatot nem

szolgáltatott, amely az orgyilkos nyomára vezethetne.

A katasztrófa éjjelén édes anyja a szobránczi fürdőben T ö r ö k József gróf ung-megyei főispánnal, unokaöccsénél időzött, neje pedig Budapesten volt. Mindkettőjüket táviratilag hívták a halott ravatalához.

IDŐJÁRÁS.

Légnyomás: reggel 7 órakor 761.8 milliméter, délután 2 órakor 760.2 milliméter. Hőmérsék: reggel 7 órakor C° + 17.2, délután 2 órakor C° + 24.0. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor N. 3, délután 2 órakor N. 5. Felhőzet: reggel félborult, délután félborult. Csapadék az előbbi 24 órában: 0 milliméter.

IDŐJÓSLÁS.

A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Július 15. —

Helyenként csapadék. — Zivatarok. — Hőstüledés.

Gyilkosság Mácsán.

— Saját tudósítónktól. —

Arad, július 14.

Hajmeresztő gyilkosság történt hétfőn este 10 órakor a szomszéd M á c s a községben; egy teljesen elzúllott szolgaleány, ki legutóbb Aradon a Lőcs-ház építésénél dolgozott napszámában, valami B u c z u r k a Tódor előbb Simándán Juon éjjeli őrré lett rá két csövű fegyveréből, azután — alig fél óra múlva — az ablakon át agyonlőtte tőle elváltan élő feleségét. Az eset nagy izgatottságban tartja az egész községet.

S z i k s a y Lajos mácsai jegyző este 10 órakor értesült a véres esetről s nyomban a helyszínére is sietett, de az asszonyt vérfagyva holtan találta már. Kurtiosról még az éj folyamán csendőrök érkeztek a faluba, de a feleséggyilkost nem tudták kézrekeríteni, mert megszökött. Tegnap a délutáni vonattal Köller János vizsgálóbíró és Meszlényi Antal dr. kir. alügyész kiutaztak Mácsára a vizsgálat megajtására.

Az esetet Simándán Juon éjjeli őrkövetkezőleg adja elő. Este 9 óra lehetett midőn házába betérve az udvarán levő eperfa alatt Buczurka Tódort pillantotta meg, de semmi rosszat sem sejtve szó nélkül az ajtó felé tartott. Ekkor lőtt rá a lesből Buczurka Tódor, ki neki régi haragosa. Azért haragudott pedig rá, mert többször módot keresett rá, hogy a szegény Bucurkánét megmentse a férje kegyetlenkedéseitől. Mikor az elzúlló férj éjszaka mámorosan hazatért, oszonymán állatta az asszonyt, a ki jajgatásával fölverte az éjszaka csendjét. Az éjjeli őrk természetesen közbevetette magát.

Most aztán Buczurka azt hitte Simándán is oka a felesége vonakodásának. Bosszút akart hát rajta állani. Szerencsére azonban a lövés nem találta. Három ujnyira feje felett repült el a nagy eszmóserét és furódott be a falba. A tettes ekkor nyomban megugrott, ő pedig halálra rémült feleségével együtt sietett a község házára bejelenteni a merényletet. — A jegyző azonban jóformán ki sem hallgathatta őket, midőn egész sereg ember futott a község háza felé a rémitő hírrel, hogy Buczurka Togyernét háza ablakán át agyonlőtte valaki. Mire Szikszay jegyző és kísérete oda ért, a szegény asszony már halva volt. K é t l é p é s n y i r e a nyitott ablakon át nyakán érte a lövés és így rögtön halált okozott.

A faluban mindenki azonnal bizonyos volt benne, hogy a tettes, egyedül a férj lehet, kinek feleségével szemben elkövetett kegyetlenségeiről vérfagyasztó dolgokat mesélnek a mácsiaiak. A szerencsétlen asszony egy évvel ezelőtt költözött el urától s bár az egyre hívta vissza és fenyegette,

melyekben a kétség, föllokat ejt az éltető napra: a reményre. És itt egyszerűsággal meg kell emlékezniem Özóbel Minka egyik erősségéről: a rythmikus prózáról, a melyben művészién egyesül az eszmei tartalom a nyelv tényszerűségével és ím nélkül is kiérezzük a szabályos méret lüktetését. Im mindjárt az első:

A győzedelmes.

(Rythmikus próza.)

Rettentő éjjel vett ismét körül.
Mintha a nagy, sötétkék — zöldes égen
Fogyatkozának mind a csillagok,
Színtük meg van még, de már fényük bágyadt.
Mint érez-lapó, mely elhomályosul
Az idő nedves rothasztó lehelétől.

Tavasz van — millió, igéző alakban
Fejlődik, fénylik, duzzad, nő az élet;
S én mind e millió bűbájos alakban
Látom a rémes, nagy anyésszetet.

De hisz ott van a gondolat, az eszme,
Ez nem anyésszik el, — örök, hatalmas.

Csodás jelenség tűnik fel az égen:
Előbb, úgy képzelem, egy sűrű felleg,
De aztán, hogy mélyebben, jobban nézem,
Látom a sűrű szétfeszülő felhőben,
A földnek minden régi istenségét.;

Amott a nagy Pán hét-águ sipjával,
Mellette Budha roncolt, széttört szobra.
Tovább, csodálatos állatfejt,
Rég megimádott, mesés istenek
Gomolygva kötnek, mint folyamnak habja
Sötét démonok, fényes angyalok.

A sötétség, a fénynek istensége,
S mellettük még számtalan
Nagy isten, kinek már nevét se tudjuk,
Kinek jelvényét már nem ismerhetjük.

Felettük ül borsalmas nyugalomban
Egy rémes Sphinx.

Két szárnya széjjel bontva,
Elfedi az ég legszelelő határát —
Nagy zöld szemek oly élesen világít
Hogy elsötétül tőle minden csillag.
S azt, néma keskeny ajka mintha szólna:

„Látjátok, még az eszme is halandó.
Minden, minden a nagy éryészetét.
Csak én vagyok egyedül halhatatlan,
En a retentő, borsalmas, kegyetlen,
Magfajthatatlan örökös Talány.”

(Folytatása következik.)

a szegény asszony anyjánál maradt s nem ment vissza az állatias emberhez. Bucurka Tódor előtte való nap elkérte sógorától 7 forint megtakarított pénzét, a mi szintén a mellett bizonyít, hogy a gonosztevő agyában akkor már megfogamzott a véres szándék. A csendőrség erőlyesen nyomozza minden felé.

HIREK.

Arad, július 15.

Napirend:

Július 15. Szerda. Róm. kath. naptár: Apostolok osslása. — Protosztáns naptár: Apostolok osslása. — Görög-keleti naptár (július 8.): Hyacinth. — A nap kél 4 óra 30 pereskor, nyugszik 7 óra 50 pereskor. — A hold kél 10 óra 16 pereskor, nyugszik 10 óra 26 pereskor.

Július 25. „Krisztina-bál” Menyháza.
Szabadságharosi emléktárgyak országos múzeuma (színházépület II-ik emelet) nyitva van mindennap délután 10—12 óráig, délután 2—5 óráig. Bemenet díjtalan. Kölcsey-könyvtár nyitva van szerdán és szombaton 2—4 óráig és pénteken 11—12 óráig. Helyiség: Polgári iskola, földszint.

Vonatok indulása Aradról. Budapest felé: Személyvonat reggel 3.—, d. e. 11.20, este 9.35, tehervonat személyszállítással d. u. 3.56, gyorsvonat 8.18 d. e. Csabáig: 5.10 reggel naponta, 12.— déiben (csak pénteken). Tóvis felé: Személyvonatok 6.30 reggel, 4.30 d. u., tehervonat 7.25 este, gyorsvonat 7.02 este, Soborsin: Személyvonat 2.30 d. u., Radnái: 6.55 reggel (csak vasárnap, ünnepnapon és bácsú-napokon). Temesvári: Személyvonat 6.20 reggel, 11.25 d. e., vegyesvonat 5.— d. u. Szeged felé: Személyvonat 4.45 reggel, 8.45 d. e., vegyesvonat 4.10 d. u. Nagy-Halmágy felé: Személyvonat 6.35 reggel, 1.50 d. u., vegyesvonat 11.55 d. e. Mórhegyesig: Vegyesvonat 2.20 délután.

Vonatok érkezése Aradra. Budapestről: Személyvonat 6.05 reggel, 8.17 d. e., 3.55 d. u., gyorsvonat 4.52 este. Csabáról (minden pénteken) 7.— reggel. Soborsinról: 8.47 este. Tóvisről: Személyvonat 8.55 este, 6.54 reggel, 10.50 d. e., gyorsvonat 8.08 reggel. Radnáról: (csak ünnep, vasárnap és bácsú napokon) 9.19 este vegyesvonat, mindennap d. u. 8.12 tehervonat személyszállítással. Temesvárról: Személyvonat 8.44 d. u., 10.55 este, vegyesvonat 10.43 d. e. Szegedről: Személyvonat 6.42 este, 10.25 éjjel, 8.45 d. e. Nagy-Halmágy felől: Személyvonat 8.08 d. e., 6.34 este. Vegyesvonat 11.05 d. e. Mórhegyesről: Vegyesvonat 12.50 délután.

— A város rendkívüli közgyűlése. Arad-város ma délután 4 órakor rendkívüli közgyűlést tart, melynek csak egy tárgya van. Ennek a közgyűlésnek kell ugyanis határozattá emelnie azt a javaslatot, melyet a városi tanács a csatornázásnak és a vízvezetéknek a városházára és a színházi épületbe való bevezetésére készített.

— A jegyzők gyűlése. Az aradmegyei községi és körjegyzők egyesülete tegnap d. u. 2 órakor tartotta a megye gyűléstermében Magyar Vilmos elnökle alatt negyedéves rendes közgyűlést a lapunkban körülményesen ismertetett tárgysorozat szerint. Mindenek előtt azt határozta el a közgyűlés, hogy a nagy nemzeti ünnep évét háromszorosán számítja be a tagok nyugdíj idejébe. Kimondta azután, hogy az országos jegyző egyesületnél és a vármegye alispánjánál kérni fogja a jegyzők vasúti kedvezményének kikészítését. Zaránd Gyula kizsindiai jegyzőnek azon indítványát, hogy az egyesület Aradon egy takarékpénztárt állítson fel ki fogják nyomtatni, s az egyesület valamennyi tagjának megküldeni. Erdemlegesen az októberi közgyűlés fog határozni az indítvány felett. Megbeszélést még a segédjegyzők rendszeresítésének kérdését is, de hosszabb eszmecsere után feletta napirendre tért a gyűlés. Nehány nyugdíjas iránti kérvény elintézése után Magyar elnök bekezesztette az ülést.

— Közegészségügyi felügyelő Aradmegyében. A tegnap még Aradon időzött Miskolczy Imre dr. közegészségügyi felügyelő, máától kezdve július hó 31-ig Aradmegyében működik. A kibocsátott utiprogramm szerint a felügyelő a következő aradmegyei községeken fog vizsgálatot tartani, és pedig:

július 15-én M.-Radna;

július 16-án Soborsin, Tótvár és M.-Szlatina;

július 17-én Gurahonoz és Nagy-Halmá;

július 18-án Valemare és Zimbró;

július 19-én Boros-Sebes és Menyháza;

július 20-án Boros-Jenő;

július 22-én Ternova és Nádas;

július 23-án Pankota;

július 24-én Új-Szent-Anna és Kis-Jenő;

július 25-én és 26-án Vadász és Nagy-Zerind;

július 27-én Kis-Jenő, Elek és Ottlaka;

július 28-án Kurtics, Mácsa és Otvenes;

július 29-én Pécska és Szemlak — községeken.

Ezekon kívül július hó 21-én a báró Solymosy-féle uradalom tanyáit fogja megsemlélni a felügyelő, a hó két utolsó napján pedig a tapasztaltak felett megbeszélést tart és meglátogatja az aradi közkórházat is.

— A Salacz utca. A mérnöki hivatal a Salacz Gyula utca tervezetét tudvalevőleg olykép módosította, hogy az három töréssel szakad bele a Kölcsey utcába. Az ezen tervnek megfelelő telekkihásítások mikénti eszközzésére vonatkozólag a napokban készítette el a végleges tervezetet, melyet elfogadás végett már be is nyújtott a tanácsnak. A tanács szombati ülésében veszi tárgyalás alá a tervezetet.

— A püspök képviselői a kongruaügyben. A vallás- és közoktatásügyi miniszter közelebb tudvalevőleg körrendeletet intézett a törvényhatóságokhoz a kongrua ügyében. E rendelet értelmében Dessewffy Sándor csanádi püspök a területén levő törvényhatóságokhoz a következőket küldte ki bizottsági tagokul:

Arad szab. kir. város: Csák Ozirjek minorita-rendi-főnök. Kristofcsák Gyula esperesplébános és Riesz Gáspár esperes-plébános.

Aradvármegye: dr. Kramp János, Orth József és Riesz Gáspár esperes plébánosok.

Békésvármegye: dr. Kramp János esperes-plébános, Bokor Béla és Oltványi Gáspár plébánosok.

Csanádvármegye: dr. Henny Sebestyén prépostplébános, Balaton János esperesplébános és Rozsa József plébános.

Temesvársz. kir. város: Hemen Ferenz és dr. Kun László kanonokok, Brand József plébános.

Temesvármegye: dr. Engels János esperesplébános, dr. Grosz József és Vudj Antal apátplébánosok.

Vereczváros: Lászlóffy László apátplébános, Gál Imre és Lichtfuss Károly plébánosok.

Torontál vármegye: Abfall Károly, dr. Ebner Alajos és Kuhn Lajos esperesplébánosok.

Krassó-Szörény vármegye: Krusz Ferencz esperes-plébános, Kerezs György plébános és Pataky Miksa plébános helynök.

Pancsova város: Gittler István plébános, Jakobovics Agost plébános-helynök és Zablar József lelkész.

Szeged szab. kir. város: Varga Ferencz apát-plébános, Jászay Géza plébános és Orbán Hyacinth plébános-helynök.

Csongrád vármegye: Varga Ferencz apát-plébános, Jászay Géza plébános és Várossy Gyula plébános-helynök.

— Szerbek és románok egyházi harca. A hódmezővásárhelyi görög-keleti egyházközségben válság tört ki, mely arra fog vezetni, hogy az amugy is kicsiny egyház külön román és szerb egyházközségre fog szakadni. A válság januárban kezdődött, mikor az egyházközség beteg lelkészének helyettesítésére a temesvári szerb püspök Putits Arzen szerzetest rendelte ki. A helyettesítést megelőzőleg azonban a temesvári szerb egyházmegyei szentszék a vásár-

helyi egyházat a temesvári egyházmegyébe kebelezte, a mely eljárás ellen az aradi román gör.-kel. püspök, Metianu János nemcsak óvást emelt, de a vallás- és közoktatásügyi miniszternél is panaszt tett, illetékelen beavatkozásnak tartván a temesvári szerb püspök és szentszék egész eljárását. Az illetékesség kérdése azonban nemcsak a két érdekelt püspök, de az egyházközség tagjai között is ellentétekre adott okot s a két párt kíváncsian várta a miniszter döntését. A miniszter a napokban döntött az aradi román püspök javára. Metianu püspök a miniszteri leirat vétele után Petrovics Szvetozár esperes-plébánost utasította a vásárhelyi plébánia haladéktalan birtokba vételére. Petrovics Szvetozár e hó 9-én meg is érkezett Vásárhelyre s Konstantin Péter egyházi elnök távollétében érintkezésbe lépett Konstantin Gyula főgondnokkal, de ez eredményre nem vezetett, mert Konstantin Gyula határozottan kijelentette, hogy az aradi püspök intézkedési jogát el nem ismerve, a miniszter rendelkezésének végrehajtásában nem segédkezhetik. Így állván a dolog, a püspöki helyettes karhatalomért a hatósághoz folyamodott s a tanács engedve a felhívásnak, Nagy Sándor főkapitány és Hódi Mózes főügyészt küldötte ki, hogy az egyházi irományok, a parochia és templom átadását hivatalos uton eszközöljék.

— A világosi gyógyszer-tár átruházása. A belügyminiszter — írja budapesti levelezőnk — július 9-ről kelt rendeletével Károlyi Kálmán és Kriván János együttes kérelmére megengedte, hogy az „Isteni gondviseléshez” címzett világosi gyógyszer-tár személyes üzleti jogát annak eddigi tulajdonosa Károlyi Kálmán az Aradon is ismert Kriván János, okleveles gyógyszerészre ruházza át.

— József főherczeg eladó birtoka. Báró Königswarter Herman, József főherczegtől 700.000 forintért megvette a 4800 holdas gyapjui uradalmat. Gyapju pár évtizeddel ezelőtt a báró Königswarter Herman ipás Blaszkovits Sándoré volt s azóta a főherczegi tisztek valóságos mintagazdaságot folytattak ott. A gyapjui uradalom már ez év folyamán átmev az új tulajdonos kezébe.

— Hamis pénzek a piacon. Még eddig nem ismert pénzhamisítók újra telepték az aradi piacot hamis egyforintosokkal, úgy hogy a rendőrségnek tegnap óta már vagy 6—7 db- van a birtokában. Az eset oly kép történt, hogy tegnap reggel egy új-aradi kis leánytól, ki zöldséget árult a piacon, egy ismeretlen oláh asszony vásárolt s egy ezüst forinttal fizetett. Csak mikor már eltávozott, vette észre a kis leány, hogy a forintos hamis. Nosza sirni kezdett félelmében, hogy mit szól majd hozzá az édes anyja és lelkendezve futott a néniéhez Armin Terézia szintén új-aradi asszonyhoz és zöldségárúsnőhöz, elpanaszolni baját. A jó asszony kicserélte a rossz pénzt egy jó forintossal, azt pedig átadta az ott jelenlevő rendőrnek, ki azt rögtön a városházára vitte. Ily módon astán a rendőrség egy szép csomó hamis pénzt kobozott össze, de tenyésztőit még eddig nem sikerült kézrekerítenie, habár a csendőrség segélyével a legmesszebb menő nyomozást indította meg ez ügyben.

— A magyar államvasutak jubileuma. Ma van egy félszázada annak, hogy az első gőzmozdonyu vasut hazánkban rendeltetésének átadott. A magyar államvasutak jubileumot nem ünnepelehetnék méltóbban és nagyszerűbben, mint ama a kiállítás által, a mely az ezereves kiállítás keretében május hó 2-án nyílt meg. Közlekedési csarnok ugyan a neve ezen kiállításnak, de a folyamhajozás más csarnokban lévén elhelyezve és a közutaknak

nagy hely nem jutván, a csarnok kizárólagosan a vasutak csarnoka és a dolog természetében fekszik, hogy a magyar államvasut nem csak mint a legnagyobb kiállító, hanem mint a kiállítás rendezője is a legnagyobb terevet vesszi igénybe. A magyar államvasutak igazgatóságának köszönhető nem csak az, hogy ezen csarnok olyan szilárdan épült, hogy jövőre is megmaradva, hanem a „Magyar vasuti muzeum” nevet felveheti, hanem az is, hogy a csarnokból minden található, a mi a múltban érdekes és ami a jövőre nézve tanulságosnak tekinthető. A legtanulságosabb pedig az, hogy míg még 25 évvel ezelőtt valamennyi közlekedési eszköz idegen származású volt, most Magyarország úgy a vasuti építkezéseknél, mint a felszereléseknél az országban megtalálja mindazt, a mire szüksége van.

— Az ereklyemuzeum vendége. Dr. Mikolozy Imre miniszteri tanácsos tegnap meglátogatta az ereklyemuzeumot Sárköt Domokos főkapitány, Posgay Lajos dr. főorvos és Leitner Ernő dr. kertületi orvos kíséretében. Az előkelő vendég minden szobát a legapróbb részletekig megsejmelte és a látottakról a legmelegebb elismeréssel nyilatkozott. Több mint egy órát töltött az ereklyemuzeumban Tóth Ferenc muzeumi felügyelő kalauzolása mellett.

— A glogováci lázadás vége. Lapunk olvasói emlékezni fognak még arra, hogy milyen veszekedett zenebonát csapott a glogováci kisebbség, mikor Staub Pétert választották meg községi bírónak. — Csaknem vérben fürdött meg a csendőrök fegyvere úgy dühöngött a megválasztott bíró néhány vetélytársa. A híres választás január 25-én esett meg, azóta — a kisebbség feleltetése folytán megfordult az ügy a megye gyűléstermében is, de hiábavaló volt Tumele József és híveinek minden igyekezete, mert a vármegye is megerősítette Staub Pétert a bírói székben. Ugyanezt tette most a belügyminiszter is, ki elvetve a megújított felebbezést helyben hagyta a megyegyűlés határozatát. Most hát nyugton ülhet Staub Péter a bírói székben.

— Az iparos tanulók és segédek kiállítása ma nyílik meg a fővárosban az időleges kiállítások csarnokában. Daniél kereskedelmi miniszter mondja délelőtt 10 órakor a megnyitót. A meghívottak közt van a fővárosi és vidéki sajtó is.

— Halálos esés. Balázs Rudolf nagypéli lakos Ferencz nevű 10 éves fia — írja nekünk eleki levelezőnk — e hó 12-én délelőtt kibukott a malom ablakából a szilip 8 méternyi mélyen fekvő kövezetére és agyrázkódás következtében szörnyen meghalt. A szerencsétlenség helyszínére érkezett Krich Imre dr. helyettes körorvos már csak a bekövetkezett halált konstataálhatta.

— Véres bozsu. Világosról jelenti levelezőnk, hogy Bojti Antal belényesi születésű világi lakost e hó 12-én este 8 órakor a járt udvarában úgy megverte négy szanas, hogy a szegény ember hétón a hajnali órákban sebeiben meghalt. A tettesteket — Csordár Jánost, Dulhás Pált, Drij Melentiet és Debelák Miklóst — nyomban tartóztatta a csendőrség és átadta a világi járásbírósnak. A négy gonosztevő bozsból követte el véres tettét.

— Gyetva csendélet. Gyetva tudvalevőleg az a zólyommegyei falu, a hol a néppárti maszlából megköttyagosodott nép meg akarta kövezni Zsilinszky államtitkárt. A vizsgálaton, melyet Nemes törvényszéki bíró folytat, eddig ugyan mindenki letagadta azokat a köveket, de hogy milyen elvadult erkölcsöket teremtetek a kötni való népboldogítók, mutatja a következő eset, melyről lapunkat értesítik. Zechmeister Kovács és Urbányi ruhatestő a szomszédfaluból családjukkal egy kocsin hajtatnak haza Gyetvára. A faluba érve, több paraszt közporral fogadta őket, arczukból kikelve, kiáltván felé-

jük: „Neszte, kutyák, a miért csak urakat akartok megválasztani és minket legszentebb kincseinktől akartok kifosztani.” A két becstelen iparos közül tudniillik egy sem néppárti. A közporban az asszony megsebesült, a gyermek fejéből is patakzott a vér. E közben a csendőrök előkerültek. Az egyik paraszt ellenállott és agyonütéssel fenyegette a csendőrt, a ki kénytelen volt a puskáját használni. A paraszt halálosan megsebesülve, rogyott össze.

— Hamis egy forintosok. Popovits Mitru mikalakai lakos a napokban benn járt Aradon s felkereste a törvényszéket, hogy a telekkönyvnel kis darab telkének bevezetését megtekintse. Miután a kívánt felvilágosításokat Daichert Róbert irnoktól megnyerte, ennek a fáradozásért 2 frtot adott át. Az irnok azonnal észrevette, hogy a forintosok egyike hamis s nyomban jelentést tett a rendőrségnek, mely Popovitsot letartóztatta s vallatásra fogta. Popovits azt mondja, hogy a hamis forintot Aradon kapta az elmúlt hét valamelyik napján Dióssy Róza hentes üzletében, hol akkor bevásárlás czéljából megfordult. A rendőrség ekkor nevezett üzletet kereste fel s ott Sebők Jenő üzletvezetőtől azt a felvilágosítást nyerte, hogy ő nem emlékezik arra, miszerint Popovits az üzletben megfordult, de még kevésbé arra, hogy a kérdéses hamis pénzt ő adta volna. A rendőrség az ügyet a csendőrséghez tette át, mely a nyomozást ez irányban tovább folytatja.

— Örát szerelemért. Meleg napok járnak manapság, az emberre szinte megváltásként hat egy kis lehűtés. Természetesen nem abból a kelemetlen fajtából, melyben B. Gy. aradi divatterkedő segédet a mostoha sors részesítette. Mit tehetett róla, neki is melege volt, mint annyi milliónak, sőt az igazság kedvéért ki kell jelentenünk, hogy neki számszorta nagyobb forrósága volt mint annyi másnak. Előidézte pedig ezt a speciális hőemelkedést az a körülmény, hogy két szemre való, csinos szobacsikus lépett az üzletbe holmi apróságokért. Ez pedig nem minden napi problema számba megy, mikor az ember hivatásának és szívének igényeit egyszerre kénytelen kielégíteni. De B. Gy. leleményes egy fő ám. Ugy oldotta meg a kérdést, hogy hol a pórtékát emelte az asztalra, hol meg a kisasszonyokat a keblére. Ilymódon csak meg lett volna elégedve önmagával a lázas szív, de hát jött a „lehűtés”. A hölgyikék eltávoztak annak rendje és módja szerint s B. Gy. nemsokára idősszerűen tartotta órájára egy szempillantást vetni. Kihústa tehát óráját — ha ott lett volna. Az szépen eltűnt. Pedig értékes jószág volt, szép nagy eszt óra rövid eszt láncoszal, melyen Hit — Remény és Szeretet — szussak függöttek. Bármennyire tévőzött is, gyanuja másra, mint a két bájos ismeretlenre nem hárulhatott. Jelentést tett tehát a rendőrségnek, mely csakhamar megtalálta a két leányt, ki is hallgatta, de eredménytelenül. Ők az óráról mitsem tudnak. S a pórljárt B. Gy. mit tegyen ilyen meleg napokban mint — lemondott az órájáról és visszavonta a panaszát.

— Kik akarnak vízvezeték? A vízvezetési részvénytársaság igazgatósága a napokban terjesztette be a polgármesteri hivatal ajtaján a mérnöki hivatalhoz a tervet azon házakról, melyeknek tulajdonosai a vízvezeték és csatornázást általuk vezetetik be. Eddig a következő aradi lakosok vezetik be házaikba így a vízvezeték: Fábian László Kazinczy-utca 7. szám, báró Bohus István Atzél Péter-utca 2. szám, Grimm A. József Fábian-utca 16. szám, Antonovits Anna Damjanics-utca 5. szám, Vannay Gusztáv Rótvös-utca 17. szám, Domány József Szabadság-tér 16. szám, Domokos testvérek Széchényi-utca 2. számú házaikba.

— Eltűnt kabát. Karácsonyi Athanáz vaggongyári fényező vasárnap délelőtt 10 órakor elvégezvén dolgát a gyárban, azon szándékkal ment Trombita-utca 13. szám alatti lakására, hogy ott átöltözködjék. Mikor felső kabátját a szokott helyen keresné, látta csak, hogy annak hűlt helye. Kikutatta az egész szobát, de a kabátnak semmi nyoma. Az esetet annál furcsábbnak találta, mert felesége ő utánna távozván hazulról, két kis

alvó gyermekét otthon hagyta, a szobát gondosan bezárta s a kulcsot mint rendesen a konyha polcára tette. Epen ebből gyanítja azt, hogy a lopást a helyzettől ismerős egyén követte el s a feljelentés alapján a vizsgálat is ez irányban folyik, habár a káros senkit sem gyanusíthat.

— Tolvaj cseléd. Pap Matild leányzó már régebb idő óta szolgált cseléd minőségben egyik aradi tekintélyes orvosnál. A napokban azonban ura elocsátotta a szolgálatból s ekkor vette észre, hogy házából egy nagy mosó teknő, edények, futószőnyegek, keztyűk, egy 10 forint értékű felső kabát s meg nem állapítható mennyiségű fehérműt. Összesen valami 100 forint értékben hiányzik. A gyanu azonnal a cselédre irányult annál is inkább, mert a leány még szolgálat alatt egy izben 40 forint, más alkalommal 15 forint havatuntét nem tudta igazolni. A kihágási bíró a feljelentés alapján a leány letartóztatását rendelte el.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Kereskedő ifjak kongresszusa. A budapesti kereskedő ifjak társulata arról értesíti a vidéki társulatokat, hogy az augusztus hóra tervezett országos kongresszus a vidéki egyesületek nem remélt részvételensége miatt elmarad.

(*) Millenniumi emlék. A múlt hó választmányi gyűlés határozata folytán felkértek az aradi I. Concordia (Kossuth Lajos) betegsegítő és temetkezési egyesület választmányi tagjai, hogy a millenáris év megörökítése czéljából f. hó 24-ig okvetetlen megjelenjenek Ruttkay fényképésznél (Atzél Péter-utca a színházzal szemben) lefényképeztetés czéljából, a melyért 1 frt előre fizetendő. A csoportkép külön 1 frtba kerül. — Felkértek a t. urak, hogy a jelzett ideig lefényképeztessek magukat, különben az elmulasztás következtében saját hibájuk folytán kimaradnak a fővételből. Arad, 1896. július hóban. Az elnökség.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Tűz a halottas szobában. Még 1895-ben történt, hogy Csutak Károly aradi temetkezérendező vállalata a kórházból egy halottat temetett. A ravatalt a halottas teremben állították fel s őrizetére egy embert küldtek ki. Ez azonban délután megszomjazván rövid időre eltávozott a teremből s mikor visszajött, a szemfedőt s drapériákat lángokban találta. A tüzet nyomban eloltotta, úgy, hogy semmi kár nem esett. Eme esetből kifolyólag állott tegnap a bíróság előtt Csutak Károly, mert a főkapitányi hivatal egyik szabályrendelete értelmében kötelezve lett volna két őrt állítani, mit azonban ő elmulasztott. A törvényszék vádlottat a tűz okozásának vádjá alól felmentette, ellenben a szabályrendelet be nem tartásáért 5 forint pénzbírságra ítélte. A vádhatóságot dr. Lehmann Viktor kir. ügyész képviselte, vádlottat dr. Nagy Sándor védte.

§ Nyomorékká verva. Zsurka Tódor és Zsurka Mitru pankotai legények 1892. évi december hó 9-ikén összeszólalkoztak Csernya Izlál szintén pankotai legénynyel s addig orvódtak míg nem verekedésre került a dolog. A két testvér botjaikkal neki estek az embernek s úgy elverték, hogy lába a térdkalácsban eltört. Azóta nyomorék. A törvényszék tegnap tárgyalta az ügyet s a két testvér súlyos testi sértés vétségében bűnösnek mondván ki, őket egyenkint 1 évi és 3 havi börtönre ítélte.

TÁVIRATOK.

Emelkedés a tőzsdén.

Budapest, július 14. (Saját tud. távirata.) A tőzsdén ugyszólván az összes értékekben nagy emelkedés állott be, mely tartós-

nak ígérkezik. Az emelkedés oka, állítólag a kedvező aratási hírek.

A nagyilekű bécsiek.

Budapest, július 14. (Saj. tud. táv.) A bécsi vendégek 1000 frtot adtak át Kammernayer polgármesternek a szegények számára.

A bimbódombi rablás.

Budapest, július 14. (Saj. tud. táv.) Megemlékeztünk arról, hogy július 10-ikén éjjel a budai Bimbódombon levő Habicht-féle villát kirabolták a villa omlósága Hlavnyai Sándornét a villa egyik lakójának Bendel Gusztáv gyáros feleségének szobaleányát megkötözve találta. A rendőrség nyomozást indított és Bérozy kapitánynak sikerült is a tetteseket kézrekeríteni. A tettesek Hlavnyai Sándor és felesége.

A gyanu már az első perczben is Hlavnyainéra, továbbá Gruber szakácsnőre és Czech háziasszonyra irányult. Gruber Mária és Czech azonban csakhamar kiestek a gyanúból s egyedül Hlavnyainéra irányította Bérozy kapitány minden figyelmét. A nyomozást azonban igen megnehezítette az a körülmény, hogy a szekrényeket a tettes csak az eredeti kulccsal nyithatta ki, ezek pedig Habicht Károly műpítésznél voltak, a másodkulcsok pedig Habicht műtermében levő egyik nagy asztal fiókjában, a melynek Wertheim záros kulcsa szintén Habichtnál volt. Hlavnyainé ügyesen eltörte minden nyomot, de közben egy tanu akadt, aki Hlavnyainé karján Bendainének egyik karperecsét látta. Bár ez még jóval a rablás előtt volt, Hlavnyainé a karperecszet vissza tette a helyére, a rendőrség gyanuja mindinkább megerősödött, Bérozy kapitány mindjobban sarokba szorította Hlavnyainét és ez végre töredelmes vallomást tett.

Elmondta, hogy ő és férje már régebben elhatározták, hogy Habicht Károly Wertheim szekrényét kifosztják. Már korábban megszerezték a szekrénymásodkulcsát s Hlavnyainé egyszer tíz forintot ki is vett a szekrényből. Habicht ekkor a kulcsokat elzárta a padláson levő műtermék egyik asztalfiókjába. A napokban azonban elvesztette az asztalfiók kulcsát és Hlavnyainé megtalálta a mosdóban. Végig próbálta az összes zárat s így megtudta, hogy az a műtermék asztalfiókjának zárába való. Innen kivette a Wertheim szekrény kulcsát, értesítette férjét, a ki eljött a Habicht villába és kifosztotta a kasszákat. Bendainé ékszerait úgy vitték el, hogy kutatás közben megtalálták az ékszerekre kulcsát, amellyel kinyitották s az ékszereket is kiszedték. A lopás után Hlavnyai egy magával hozott kötéllel megkötözte feleségét, a ki előadta ismert meséjét a rabló támadásról. Míg a fosztogatás folyt, a házban egy lélek sem volt kivülök.

Hlavnyainé vallomása után, Bérozy kapitány nyomban kiment Újpestre Hlavnyai Sándor virág-utca 21. szám alatti lakására. Otthon találta, mindjárt letartóztatta. Hlavnyai eleinte tagadott, de később ő is beismerte bűnét. Elmondta, hogy a lopott holmit az újtemetőn tul egy felhagyott ozeментgyár kietlen telkén ásta el, még pedig okulva a déli vasuti lopáson, a mikor a bankók megrohadtak a földben, a pénzt s az ékszereket egy légmentesen elzárt gyógyszerész üvegbe tette.

A rendőrség a lopott holmit néhány forint kivételével, a jelzett helyen meg is találta.

Szakadás a függetlenségi pártban.

Szilágy-Somlyó, július 14. (Saj. tud. táv.) A függetlenségi párt mai gyűlésén rendkívüli heves vitára adott alkalmat az a körülmény, hogy a megjelenteknek egyik része a Justh párthoz, másik része az Ugron-párthoz akart csatlakozni. Az elmentétek a vita folyamán annyira elmergesedtek, hogy Bartha Endre alelnök tiszteiről lemondott, többen a gyűlés alatt elhagyták a termet, mire aztán a megmaradt kisebbség az Ugron párthoz csatlakozott.

A meggyilkolt képviselő.

Nagy-Mihály, július 14. (Saj. tud. táv.) A nyomozás már teljes bizonyossággal kiderítette, hogy Sztráay István gróft kezesztőlötték ujságoívasás közben. A golyó a jobb honaljon hatolt testébe s a bal honalj alatt jött ki és rögtöni halált okozott. A környezetbeliek a lövést hallották, de a segélykiáltást nem s így mitsem gyanítva mentek be reggel a szobájába. Azt hitték, hogy a gróf alszik s nem háborgatták, csak midőn a vérfojtokat pillantották meg, jöttek a szörnyű valóra. — A gyilkosnak mindeddig semmi nyoma.

Az új olasz kormány.

Róma, július 14. (Saj. tud. táv.) Rudini miniszterelnökkel élén az új olasz kormány már megalakult.

Merénylet Faure ellen.

Páris, július 14. (Saj. tud. táv.) A longchamps-i gyakorlóterén egy ember rálőtt a köztársasági elnökre, de szerencsére nem talált. A merénylet rögtön elfogták, ki azt vallja, hogy csak a levegőbe lőtt. Faure megmenekülése alkalmából zajos óvációkban részesítették.

Vasuti szerencsétlenség.

Lepny, július 14. (Saj. tud. táv.) Saint George D'Amee mellett kisiklott egy vonat, négy ember meghalt, öt súlyosan megsebesült, kilenc kocsi összetört.

A krétai helyzet.

Athén, július 14. (Saj. tud. táv.) Krétában öt keresztényt leöltek, mire bosszúból a keresztények négy mohamedán falut felgyújtottak.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru és értéktőzsde.

— Gyenes és Balog özég jelentése. —

Budapest, július 14.

Gabonaüzlet: Buzát ma mérsékeltén kínáltak, a vételkedv szintén mérsékelt volt s az irányzat megszilárdult. Elkelt az 25000 métermázsza buza 2 $\frac{1}{2}$ —5 krral magasabb árakon.

Határidőüzlet: Amerikából $\frac{7}{8}$ ota alacsonyabb árfolyamokat jeleztek s dacára ennek nálunk szilárdan indult az üzlet, s tekintettel az élénk vásárlásokra szilárdan zárult is.

Zárul 12 órakor:

Őszi buza	6.31—6.32
Tavaszi buza	—
Buza május-júniusra	—
Tavaszi tengeri	8.79—8.80
Őszi tengeri	4.02—4.03
Tavaszi zab	—
Őszi zab	5.15—5.17
Tavaszi rozs	—
Őszi rozs	5.26—5.28
Tavaszi repce	10.30—

Értéktőzsde: Igen szilárd külföldi huzókra nálunk is rendkívül szilárd lett, s zárlat felé kissé ellanyhult nagyobb realizációkra.

Zárul 12 órakor:

Oszták hitelrészvény	351.70
Magyar hitelrészvény	392—
Oszták államvasut	364.50
Lombard	—
Jelszlog hitelbank	250.—
Rima-Muranyi	242.50
Villamosvasut	—

= A sertésvész a megyében. Sárilot Domokos Arad város főkapitánya a következő rendeletet bocsátotta ki: Arad szab. kir. város polgármestere mint II-od fokú állategészségügyi hatóság 18 sz. a. kelt határozatával a sertésvést megszüntetnek nyilvánította s a 231/kh sz. a. kelt végzéssel elrendelt zárlatot feloldotta. Ennélfogva a midőn a sertéseknek istállózását megszüntetem s a sertés hetipiacnak megtartását szabadnak nyilvánítom egyben azonban Baracsház, Barakony, Battonya

csikóházi pusztá, Bruckenau, Csérmő, Csicsér, Draucz, F. N. Iratos és az ahhoz tartozó, Nádasdy pusztá, Fűskút, Fakert, Fónlak, Glógovác, Hodony, Kalácsa, Koraj, Kisbaka, Kurtics, Keszincz közönséghez tartozó Bekita pusztá Kis Szent Miklós, Kisfalud, Kercztes, Kerek, Kurtakér, Kétfél, Kistelep, Lippa, Monostor, Majlátfalva, Mondonak, Merozyfalva, Muszka, Németságh, Nádas, Orcozyfalva, Pécska, Réthát, Somoskés, Szaszág, S. emlak, Sofronya, Szabadhely, Sisterovics, Slékas, Szentleányfalva, Silingy, Sléptalu Tauoz, Ternova, Uj-Szent Anna Uj-Panát Uj-Arad Világos, Zádorlak, Zimándujfalu Zsigmondház, Zimándköz, mint sertésvésszel fertőzött községekbeli sertéseknek további rendeletig Aradra való behozatalát megtiltom. Arad 1896. július hó 13-an. Sárilot főkapitány.

Budapesti gabnatőzsde.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítása. —

Budapest július 14. d. n. 5 óra.

Buza búsági új	6.45—6.80
Buza tiszavidéki	6.50—6.85
Buza pestvidéki	6.45—6.80
Buza tejérmegyei	6.45—6.80
Buza búsakai	6.55—6.90
Rozs új, elsőrendű	6.10—6.15
Rozs új, másodrendű	6.—6.05
Arpa takarmány	—
Arpa égetni való	—
Arpa sörfőzdei	—
Zab	6.10—6.45
Tengeri búzaker	3.95—4.05
Tengeri másnemű	3.75—3.95
Káposzta-repce búsági	9.75—10.—
Köles	5.25—5.50
Buza március—április	6.66—6.68
Buza szeptember—október	6.32—6.34
Buza május—június	—
Rozs szeptember—október	5.26—5.27
Tengeri május—június	4.01—4.08
Tengeri július—augusztus	—
Tengeri októberre	3.71—3.74
Zab március—április	—
Zab szeptember—október	5.16—5.18
Káposzta-repce augusztus—szeptember	10.20—10.25

IDEGENEK NÉVSORA.

— Július 14. —

Fehér Kereszt szálloda: Vetésy Mihály utazó, Budapest. Rosenfeld Náthán utazó, Budapest. Kerner Mihály magánzó, Budapest. Kohlmann Károly kereskedő, Budapest. Deutschl Ferenoz vasgyári főnök és fia. Diósgyőr. Ullrich Antal utazó, Bécs. Schulz Rafael gyári igazgató, Triest.

Vass szálloda: Schwarz Simon kereskedő, Budapest. Epstein Jakab kereskedő, Budapest. Stanger Róbert vállalkozó, Temesvár. Jasnik M. mérnök, Budapest. Pálffy József főmérnök, Arad. Strasser Lajos birtokos, Gurahoncz. Engel József kereskedő, Bécs. Fischer Jakab kereskedő, Bécs. Söhási Vilmos kereskedő, Bécs. Winkler Károly kereskedő, Berlin. Hanocsek József kereskedő, Berlin. Weiss Bernát gyáros, Bukarest.

Nádor szálloda: Klein Géza bérli, Buttyin. Panker Adolf közmalomtulajdonos, Egres. Stein Aladár kereskedő, Krajáva. Dr. Lendvay Márk orvos, Körösbánya. Hitz Kornél utazó, Budapest.

Magyar Korona szálloda: Prisztavok Endre gymnasiumi tanuló, B.-Csaba. Wéber József vendéglős, Mór.

Három Király szálloda: Vagner Béla gépész, Pankota. Braun Armin egyleti felügyelő, Budapest. Martonos János timár, M.-Illye.

Nemzeti szálloda: Kiss János magánzó, Temesvár. Ádoston Mihály, Orosháza. Óváry János gépész, Orosháza. Stern Béla utazó, Budapest.

Szárnyas Kerék szálloda: Denesky József gyármunkavezető, Borosjenő. Salzman Henrik kereskedő, Nagy-Szent-Miklós. Bogdányf Sándor pénzügyári birtos, Nagy-Szalonta. Angyal Lajos gépész, Budapest.

Felelős szerkesztő: Vass Géza,

távollétében a szerkesztésért felelős:

Dr. Lengyel Sándor.

NYILTTÉR.*

Köszönetnyilvánítás.

Mindazon rokon, jóbarát és ösmerősöm, kik

Heres Jánosné,

szül. Tontsity Mária

szeretett nőm elhalálása alkalmával kószorut küldtek s egyéb módon fejezték ki részvétüket, fogadják ezuton is legőszintébb köszönetem.

Arad, 1896. július 13.

Heres János,

Magyar kir. államvasutak. Igazgatósága.

Hirdetmény.

A kézbesíthetetlen és fölös szállítmányok az üzletszabályzat 70 §-a értelmében nyilvános árverés útján d. e. 9 órakor az alább fe sorolt állomások teheráru raktáraiban a következő napokon kerülnek eladásra, mihez t. című közönség ezenel meghívatik

Fiume	állomásunkon	július 18-án.
Debreczen	"	" 21-én.
N.-Várad	"	" 22-én.
Arad	"	" 22-én.
Bpest	"	" 23-án.
Kassa	"	" 23-án.
Szeged	"	" 23-án.
Ujvidék	"	" 27-én.
Zágráb	"	" 27-én.
Miskolc	"	" 28-án.
Bpest ny. p. u.	"	" 28-án.
Pozsony	"	" 29-én.
Szatmár	"	" 29-én.
Eszék	"	" 30-án.
Kolozsvár	"	" 30-án.

Az igazgatóság.

Khudy József
gyógyszertára a „Szűz Máriához“
Arad, Fő-ut.

Juno Pasta. Legjobb arcztisztító-pasta, teljesen higanymentes. Egy porcelán szelencze 95 kr.

Juno Poudre. Fémmentes hölgypor színben. Egy pléh doboz 70 kr.

Juno szappan. Mint egyszerű mosdó szappan is igen ajánlatos, a Juno pasztával használva nélkülözhetetlen. Egy darab ára 35 kr.

Mária Thea. Mint házi gyógyszer kitűnő sikerrel alkalmaztatik minden meghűlésből eredő hajknál. Egy csomag ára 34 kr.

Ugyanezen gyógyszertárban orvosilag javált mindennemű gyógyszer különleges beszerezhető.

Kapható Vojtek és Weisz uraknál is
Andrássy tér 547

Egy a jegyzői teendőkben

jártas

innok

alulírtnál azonnal

alkalmazást nyerhet.

Feltételek: Mosás és ágyneműn kívül 280 frt évi fizetés.

Szabadhely, 1896. július hó 11-én.

Konopán Miklós,
jegyző.

1030

4/1896. vh. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. § a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a Budapesti VI. ker. kir. járásbíróság 1895. évi 4638. számú végzése következtében Reich Mór budapesti ügyvéd által képviselt Wolff F. A. és fiai cég javára Szakmann Ferdinánd ellen 353 frt 68 kr. s jár. erejéig foganatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 302 frt 53 kr-ra becsült gyógyszerértéki felszerelésekkel álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a m.-radnai kir. járásbírósnak 2856/1896. sz. végzése folytán 353 frt 68 kr. tökekövetelés, ennek 1894. évi június hó 20. napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 100 frt 30 kr-ban bírósággal már megállapított költségek erejéig Szakmann Ferdinánd berzovai lakásán leendő eszközölésére 1896. évi július 20. d. e. 10 óra határidővel kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. § a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáról alul is el fognak adatni.

Kelt Mária-Radnán, 1896. évi július hó 5. napján.

Smikál János,
kir. bir. végrehajtó

1036

5980/896. kh.

Hirdetmény.

A nagyméltóságú kereskedelemügyi m. kir. miniszter urnak 1892 évi márczius hó 5-én 14837 sz. a. kiadott s a vasárnapi mukaszünetre vonatkozó körrendelete értelmében értesitem az érdekelteket, hogy június hó 1-től augusztus hó 1-éig eső vasárnapokon az alább jelölt ipari munkák és kereskedelmi üzleteknek délelőtt 10 óráig gyakorolhatók u. m.

1. a gépiparnál sürgös és halaszthatatlan javítási munkák;
2. a kisiparnál sürgösen rendelt javítási munkák;
3. a pékiparnál az áru elkészítése és szállítása;
4. a mészáros, hentes és kolbáskészítő iparnál az elkészítés elárúsítás és szállítás.
5. bank és váltó üzletet;
6. boltok minden kereskedelmi elárúsító és szolgálat közvetítő üzletek;
7. borkereskedések;
8. cselédszerző intézetek;
9. elárúsító üzletek;
10. fehérítési iparnál;
11. fűszer, rövid áru, divat, vas és egyéb kereskedések
12. vad kereskedések,
13. baromfi kereskedések és minden más hasonló ipari és kereskedelmi üzletekben az elárúsítás és házhoz szállítás;
14. szatócok üzletek;
15. kereskedelmi és ipari irodákban a kereskedelmi és ipari alkalmazott irodabéji munkája;

A jelen hirdetményben foglaltat azzal adom értesítésére az érdekelteknél, hogy mind azok ellen, kik az előirt rendelkezéseket be nem tartják, az 1891 évi XIII. t. cz. 6 §-a értelmében egy a büntető eljárás folyamatba tétetni.

Sarlót
főkapitány.

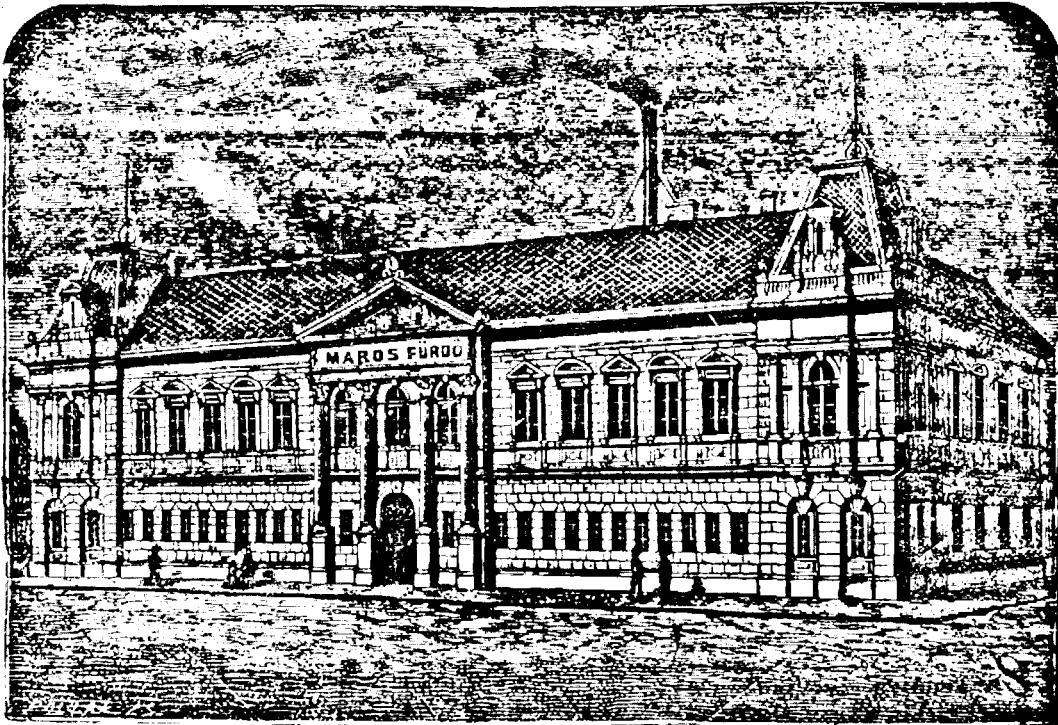
Az élvezetek egyik legolcsóbb és legkellemesebb neme, mely testünket felüdíti, zsibbadásnak induló idegeinket napi munkáink teljesítésére képesebbé teszi, vértünk rendes mozgását előnyösen előmozdítja s lelkünk kedélyvilágának vidámságát kedves hangulatban tartja a „fürdés.“

A fürdés kiválólag a gőzfürdésel járó dörzsölés (Frotiren) következtében a testről a felbőr lehámlik, a bőr likacsai kitisztulnak s így lehetővé tétetik, hogy testünk, a belőle kifejlődő s egészségünk kártékonyan ható maró, sós nedvektől megszabadíttassék azáltal egészségünk biztosittatik.

Hogy ezen önmagunk iránt tartozó kötelességünknek lehetőleg eleget tehesünk

Simay István a „Maros“-gőzfürdő tulajdonosa

fürdési díjakat oly méltányosan állapította meg, hogy azt mindenki használhatja.

A váróteremben hideg ételek és italok mérsékelt árak mellett kiszolgáltatnak
Szűrt Maros-ivóvíz eladására is havi bérlet nyitattik. Előjegyezni a pénztárnál lehet.

Gőzfürdő.	
Egy személy-jegy	— frt 70 kr
10 drb bérlet-jegy	5 frt 70 kr.
Egy déák-jegy	— frt 40 kr.

Uzán-tanítás.	
Idényjeggyel együtt	12 frt — kr.

Uzoda.	
Egy személy-jegy	— frt 30 kr.
4 darab bérlet-jegy	1 frt — kr.
10 drb bérlet-jegy	2 frt — kr.
Egy gyermek-jegy	— frt 20 kr.
10 drb bérlet-jegy	1 frt 50 kr.

Hidrogén és gyógy-fürdő.	
Egy személy-jegy	— frt 50 kr.
10 drb bérlet-jegy	4 frt 56 kr.
80 drb bérlet-jegy	18 frt 50 kr.
Massázsal egy személy	— frt 70 kr.

Vízgyógy.	
Egy személy-jegy	— frt 50 kr
80 drb bérlet-jegy	18 frt 50 kr

Vas és mór-fürdő.	
Egy személy-jegy	1 frt — kr.
10 drb bérlet-jegy	9 frt 60 kr

Kád-fürdők.	
Ruhával	— frt 50 kr
Ruha nélkül	— frt 40 kr

Villany-fürdő.	
Egy személy-jegy	— frt 70 kr.
10 drb bérlet-jegy	6 frt 50 kr.

Külön ruha-díjak.	
1 lepedő vagy palást	7 kr.
1 törölköző	8 kr.

Pénztárnyitás	
nyáron reggel 6 órakor.	
telei reggel 7 órakor.	

A Simay-féle gőzfürdő-épületben azemeletben napos vagy hónapos szobák bérelhetők.

A t. cz. birtokos urak figyelmébe!

Aradváros központjában, a színház közelében lévő Simay-féle gőzfürdő-épület emeleti részében, több utcái, parkettával klapolt szoba, hónapos vagy éves bérletre szolgálattal kiadó.

A házban van vízvezeték, szűrt Maros-víz, és telei át gőzfűtés.

30 — x